

Komitet pravnika
za ljudska prava
Lawyers' Committee
For Human Rights

Broj 1 • Decembar 2003.

Bilten

TAJNI DOSIJEI

IZDAVAČ
YUCOM

UREDNIK
Milan
Antonijević

REDAKCIJA
Dragan Ristić
Bogdanka
Tasev
Aleksandra
Milić

GRAFIČKI DIZAJN
Mirza Dedać

ŠTAMPA
Dosiye

TIRAZ
300

YUCOM
Komitet pravnika
za ljudska prava
Krunska 22
Beograd
Telefoni
+381 11/33 444 25
32 44 540
Faks
+381 11/33 44 235
E-mail
yulaw@eunet.yu

Bilten je izdat pod
pokroviteljstvom:

Swedish Helsinki Committee
for Human Rights

AKTIVNOSTI YUCOM-a

septembar–oktobar 2003.

11. septembra. Konferencija „Šta nevladine organizacije mogu da urade za Kosovo i Metohiju“, Komiteta pravnika za ljudska prava i Foruma za etničke odnose. Predstavnici nevladinih organizacija razgovarali su o trenutnom stanju na Kosovu i mogućim rešenjima kosovske krize.

Od 24. do 29. septembra. Niz radnih sastanaka u Berlinu na temu političke stabilnosti u jugoistočnoj Evropi. Učestvovali su srpski i kosovski političari i predstavnici nevladinih organizacija. YUCOM je predstavljao PR menadžer Milan Antonijević. Ovo studijsko putovanje organizovala je fondacija Friedrich Ebert Stiftung.

30. septembra. Okrugli sto „Budućnost reforme zatvora, saradnja zatvorske uprave i nevladinih organizacija“, u organizaciji OEBS-a. Na konferenciji su učestvovali predsednik Komiteta pravnika za ljudska prava Biljana Kovačević Vučo i advokat Mirna Kosanović.

Početkom oktobra. Objavljena publikacija Komiteta pravnika za ljudska prava, „Slobodan pristup informacijama“. U publikaciji su predstavljeni komparativna analiza pristupa informacijama, međunarodni dokumenti i praksa Evropskog suda za ljudska prava odnosno modeli i predlozi Zakona izrađeni na teritoriji državne zajednice Srbije i Crne Gore. Publikaciju su priredili prof. dr Stevan Lilić i mr Dejan Milenković.

Od 5. do 8. oktobra. Konferencija „Young leaders cooperation against organized crime and terrorism in the Western Balkans“, u Medija centru u organizaciji Foruma za etničke odnose i Instituta za demokratiju i etničke odnose Kosova. Razgovarano je o zaštiti ljudskih prava u borbi pro-

tiv terorizma, perspektivama pomirenja na Balkanu, mogućim strategijama za borbu protiv terorizma i organizovanog kriminala.

9. oktobra. Konferencija „Kako unaprediti budžetsko finansiranje nevladinih organizacija“, koju su organizovali Centar za razvoj neprofitnog sektora, Građanske inicijative i „International Center for Not-for-Profit Law“. Na konferenciji je učestvovao advokat YUCOM-a Žarko Petrović.

Od 17. do 19. oktobra. Trodnevna konferencija na Brezovici „Local NGOs Capacity Building and Cooperation“, u organizaciji OEBS-a. Izvršni direktor YUCOM-a Milan Simić, izneo je stavove Komiteta pravnika za ljudska prava o organizovanju i umrežavanju nevladinih organizacija na Kosovu.

Od 12. do 28. oktobra. Studijsko putovanje u Sjedinjene Američke Države u organizaciji Freedom House-a. Tema putovanja bila je reforma sektora bezbednosti. PR menadžer YUCOM-a Milan Antonijević ostvario je kontakte sa predstavnicima Ministarstva spoljnih poslova, odbrane, američke agencije za međunarodni razvoj i Instituta za mir.

Tokom oktobra. Niz javnih rasprava povodom predloga Zakona o slobodnom pristupu informacijama. Rasprave su organizovali OEBS, Savet Evrope i Ministarstvo kulture i medija. Dejan Milenković učestvovao je u raspravama u svojstvu eksperta-paneliste YUCOM-a.

29. oktobra. Okrugli sto „Ostvarenje prava na prigovor savesti u SCG“, u organizaciji Ministarstva odbrane Srbije i Crne Gore, Evropske komisije i Saveta Evrope. Dejan Milenković, ekspert YUCOM-a, u uvodnom izlaganju izneo je mišljenje o Uredbi o izmenama i dopunama Uredbe o vršenju vojne obaveze.

TAJNI DOSIJEI

Komiteta pravnika za ljudska prava i Forum za etničke odnose organizovali su, 04. jula 2003. godine, radionicu „Otvaranje tajnih dosijea građana“

Otvoravanje tajnih dosijea, kao postupak uređen jednim sistemskim zakonom, predizborno je obećanje vladajuće koalicije. Međutim, od 05. oktobra 2000. godine do danas, proces nije okončan. 25. maja 2001. godine, usvojena je Uredba o skidanju oznake poverljivosti sa dosijea vođenih o građanima Republike Srbije u službi državne bezbednosti, dok je 30. maja iste godine usvojena Uredba o stavljanju na uvid određenih dosijea vođenih o građanima Republike Srbije u službi Državne bezbednosti. Ovim su dosijei zatvoreni, umesto da budu otvoreni.

I pored brojnih pritisaka nevladinih organizacija, odnosno postojanja čak tri formulisana zakonska modela i dalje se čeka usvajanje Zakona koji bi, na adekvatan način, započeo složen proces otvaranja tajnih dosijea vođenih o građanima.

Komiteta je, po donošenju Uredbe o stavljanju na uvid određenih dosijea vođenih o građanima u službi državne bezbednosti, 19. juna 2001. godine, podneo inicijativu Ustavnom sudu Srbije za ocenu ustavnosti. U obrazloženju je najpre osporen član četiri Uredbe koji predviđa da će „pitanja koja se odnose na dalje raspolaganje, korišćenje i uništavanje dosijea biti regulisana posebnim zakonom“. Naglašeno je da Vlada donosi uredbu, odluke i druge akte zarad izvršavanja zakona, a ne kreiranja zakona i prava, odnosno da i sama Uredba nalaže zakonsko regulisanje procesa otvaranja dosijea u delu koji se odnosi na raspolaganje, korišćenje i

uništavanje dosijea. Zahtev za ocenu ustavnosti Uredbe podnet je i zbog odredbe kojom se narušava pravo na privatnost i garantovanu zaštitu tajnosti podataka o ličnosti. Naime, Uredba predviđa da će MUP Srbije objaviti spisak svih građana koji su imali dosijee u službi državne bezbednosti, čime bi bilo povređeno pravo na privatnost građana. Zaključeno je da pobijana uredba nema za cilj izvršavanje zakona, da je bez uporišta u materijalno pravnim propisima republike Srbije i da dovodi u pitanje podelu vlasti, te predstavlja realnu opasnost vladavine putem podzakonskih akata.

OTVARANJE DOSIJEIA KAO RASKID SA PROŠLOŠĆU

Radionica Komiteta pravnika za ljudska prava, „Otvaranje tajnih dosijea građana“, okrenula je pažnju javnosti ka već pokrenutoj kampanji za donošenje sveobuhvatnog zakona u ovoj oblasti koji bi bio rezultat ozbiljne javne rasprave sa predstavnicima Vlade. Radionica je organizovana u saradnji sa Forumom za etničke odnose, neposredno po uklanjanju sporne Uredbe, 04. jula 2003. godine. Predsednik Komiteta Biljana Kovačević Vučič, izvršni direktor Milan Simić i predstavnik novosadske kancelarije, advokat Milan Đukić, još jednom su ponovili da je vladavina uredbama suprotna duhu vremena i da je donošenje zakona nužnost. O različitim aspektima procesa otvaranja dosijea govorili

Dve godine kasnije, Ustavni sud Srbije pozitivno odgovara na inicijativu Komiteta pravnika i proglašava Uredbu neustavnom.

Osporavana uredba o stavljanju na uvid određenih dosijea vođenih o građanima Srbije u službi državne bezbednosti prestala je da važi 19. juna 2003, sa danom objavljivanja odluke Ustavnog suda Srbije u Službenom glasniku.

Napominjemo da je Vlada Srbije, izmenom prve Uredbe koja se odnosila na skidanje oznake poverljivosti sa dosijea vođenih o građanima, odredila da dosijei o onima koji se vode kao saradnici stranih službi ili teroristi neće biti dostupni građanima. Time su informacije iz dosijea uskraćene određenom broju onih koji su za vreme prethodne vlasti bili proganjani, kažnjavani, hapšeni i privođeni. ■

su koordinator Forum za etničke odnose Dušan Janjić, advokat Milan Nikolić iz Centra za proučavanje alternativa i advokat Nenad Konstantinović iz Otpora. Predstavници nevladinih organizacija zaključili su da dosijei građana nisu otvoreni, status saradnika – doušnika službi koje su vodile dosijee nije regulisan, a demokratska kontrola postupaka državnih organa je izostala. Od državnih organa i predstavnika vladajućih političkih partija očekuje se i da formiraju nezavisni organ koji bi vodio postupak otvaranja dosijea, odnosno da odgovore na pitanje koje su službe vodile tajne dosijee o građanima. Komiteta pravnika za ljudska prava je i pre ove radionice organizovao stručne rasprave i izjavama u

medijima ukazivao na prioritet rešavanja problema otvaranja policijskih dosijea.

Biljana Kovačević Vučo objasnila je da javna kampa-nja koja je u toku treba da podstakne vlasti na donoše-nje Zakona koji bi svojim ce-lovitim rešenjima doprineo izgradnji demokratskih insti-tucija društva. „Dosjee bi tre-balo otvoriti na način koji je primeren demokratskim zemljama, uz najmanje posledice po građane“, rekla je Vučo i dodala da je otvaranje dosi-jea potrebno zarad suočava-nja sa prošlošću i sistemima vrednosti u okviru kojih su građani živeli u vreme nede-mokratskog režima Sloboda-na Miloševića. „Donošenje Za-kona o otvaranju dosijea stva-ra uslove za demokratizaciju zemlje i izgradnju stabilnih institucija, neopterećenih proizvodnjom i rešavanjem političkih afera“, ocenila je Vučo. Izvršni direktor YUCOM-a Milan Simić, takođe je re-kao da postoji veza između afera koje potresaju političku scenu Srbije i zatvorenih do-sijea. „Analizom političkih pri-lika u zemlji, od 05. oktobra 2000. godine do danas, može se uočiti određeni sistem u lansiranju političkih afera. Njihov jedini cilj je onemo-gućavanje ili usporavanje do-nošenja veoma bitnih odluka na najvišem državnom ni-vou. Reč je o uključivanju ze-mlje u evroatlanske integraci-je, saradnji sa Haškim Tribu-nalom, ispunjavanju među-narodnih obaveza, obračunu sa organizovanim krimina-lom“ rekao je Simić. On je dalje naveo da prilikom pro-izvodnje afera, pojedini poli-tičari ili neimenovani izvori iz Vlade, koji su zahvaljujući funkciji imali prilike da po-gledaju sopstveni dosije, kori-ste podatke iz tajnih dosijea vođenih o građanima. Zato i nije čudan strah pojedinih čla-

nova Vlade od susreta sa sopstvenom prošlošću.

Dušan Janjić iz Foruma za etničke odnose je upravo ovim strahom objasnio nepo-stojanje zakonske regulative. „Da bismo doneli Zakon o otvaranju dosijea neophodan je raskid sa prošlošću i preuzi-manje svog dela odgovorno-sti za tu prošlost. Reforme se sprovode zakonima koji vode institucionalnim promena-ma, a donošenju zakona pret-hodi politička volja da se za-kon donese“, rekao je Janjić.

Milan Nikolić, direktor Centra za proučavanje alter-nativa, ocenio je da se još ni-je raskrstilo sa prethodnim režimom ili njegovim ostacima u tajnim službama, što osli-kava naivnost političke elite, koja se prema njegovom mi-šljenju, ponaša kao da će zau-vek ostati na vlasti. „Trevalo je, odmah po dolasku na vlast, krenuti sa raščišćavanjem ra-znih tajnih službi i dosijea, kako se ne bi dogodilo ono što

se sada dešava, a to je da se mešaju kriminalci i pripadnici tajnih službi, preduzetnici i kriminalci, kao i političari i kriminalci“, rekao je Nikolić.

Milan Simić je ukazao da i dalje postoje pojedini centri moći u okviru državnih slu-žbi bezbednosti koji su oči-

POSTOJEĆI MODELI ZAKONA

Prvi odgovor na zahtev nevladinih organizacija da se donese Zakon o otvaranju dosijea, stigao je tek juna 2003. godine, iz Demohrišćanske stranke Srbije. Predloženi zakonski model daleko je lošiji od već postojećih, ali sva-kako predstavlja sazrevanje političke svesti srpskih državnika i najkraći je put ka otvaranju dosijea. Modeli Forum Iuris-a, nevladine organizacije iz Novog Sada i Centra za antiratnu akciju regulišu čuvanje, odnosno rukovanje, korišćenje i istraživanje dosijea, koji su vođeni na ideološkoj ili političkoj osnovi u službi državne bezbednosti. Oba modela zakona propisuju pre-cizno uređenje prava na pristup sadržini dosijea, procedure u kojoj se pravo ostvaruje, načina rukovanja dosijeima i njihovog čuvanja. Preciznost je neophodna kako bi zloupotrebe bile svedene na najmanju meru što je nemoguće učiniti ako proceduru vode pripadnici tajnih službi. Moguće zloupotrebe razlog su za uspostavljanje nezavisne institucije, Agencije za čuvanje dosijea službe državne bezbednosti odnosno Republičke komisi-je za dosjee službe državne bezbednosti, koje osniva Narodna skupština.

Oba modela predviđaju istovetnu proceduru za omogućavanje uvida u dosjee. Zahtev za obaveštavanje o dosijeima podnosi se nadležnoj insti-tuciji i sadrži podatke o identitetu podnosioca i adresu prebivališta odno-sno boravišta. Agencija ili Komisija je dužna da pismeno obavesti podno-sioca zahteva o postojanju ili nepostojanju dosijea u roku od 60 dana od prijema zahteva odnosno o vremenu kada je moguće izvršiti uvid u dosi-je, ako isti postoji. Takođe, predviđeno je da nosilac prava može da za-traži duplikat dosijea ili delova dosijea, odnosno da zahteva brisanje ime-na i prezimena u originalu i svim kopijama dosijea ili da traži ispravljanje podataka koje smatra netačnim. Pravo uvida trećih lica je, kako predvi-đaju oba zakonska modela, dozvoljeno samo izuzetno.

Modeli se razlikuju u delu koji se odnosi na nosioce prava, rokove za osta-rivanje prava i rokove za predavanje dosijea nadležnoj instituciji. Povreda taj-nosti ličnih podataka iz dosijea se, prema rešenjima modela Forum Iuris-a, kažnjava zatvorskom kaznom od 6 meseci do 5 godina, dok Centar za anti-ratnu akciju predviđa blažu kaznu od tri godine zatvora ili novčanu kaznu.

DOSIJEI VOJNIH SLUŽBI

Građanima Srbije i Crne Gore, i dalje nije poznato da li je Služba Državne bezbednosti o njima vodila još neke dosijee koji su drugačije klasifikovani, odnosno da li je i kakve dosijee vodila neka druga služba bezbednosti ili obaveštajna služba. Nerazjašnjeno je da li se podaci o pojedincima nalaze u dosijeima vođenim o drugim fizičkim licima, u dosijeima koji su eventualno vođeni o pravnim licima (političkim strankama, nevladinim organizacijama, preduzećima i slično), ili nekim događajima (demonstracijama, mitinzima i slično).

02. oktobra 2003. godine, iz Vrhovnog Saveta odbrane stigao je zahtev da se otvore dosijeji koje su vodile službe bezbednosti Vojske Srbije i Crne Gore. Uprava vojne bezbednosti je, kao predmet rada u ovim dosijeima, osim vojnika označila i civile koji teško da su mogli da budu lica koja ugrožavaju bezbednost vojske.

Izvršni direktor YUCOM-a Milan Simić podržao je inicijativu Vrhovnog Saveta Odbrane, protumačivši je kao

akt političke volje. Simić je, međutim, rekao da najpre treba precizirati o kakvim dosijeima je reč. „Nije problem kad se dosijeji formiraju u skladu sa zakonom, na primer, u slučaju stvaranja dosijea o licima koja su oružjem ugrožavala bezbednost države ili vojske. Problem su podaci koje razne službe prikupljaju o političkim protivnicima koji su nekad u ovim službama vođeni kao unutrašnji neprijatelji“, rekao je Simić.

Ministarstvo odbrane, koje bi trebalo da sprovede odluku Vrhovnog Saveta, najavilo je donošenje Pravilnika kojim će biti regulisan način pristupa dosijeima kako bi se zaštitila vojna bezbednost, a s druge strane obezbedilo licima o kojima su vođeni dosijeji da ih pročitaju. Međutim, iako je prisutna dobra volja da se otvore vojni dosijeji, taj proces mora da bude uređen posebnim zakonom a ne pravilnikom ili uredbom, kao što je bio slučaj sa otvaranjem dosijea vođenim od strane službe državne bezbednosti. ■

gledno preživeli pad Miloševićevog režima i do danas nisu suočeni sa odgovornošću za svoje aktivnosti u prošlosti. „Ove strukture su prema poslednjim procenama, izveštaju Međunarodne krizne grupe i vladine Komisije, umešane u ubistvo premijera Srbije Zorana Đinđića 12. marta 2003. godine“, naveo je Simić i zaključio da nepostojanje adekvatnog Zakona sprečava primenu drugih zakona koji su usmereni na stabilizaciju i izgradnju demokratskih institucija. ■

TRETIRANJE SARADNIKA SLUŽBI KOJE SU VODILE DOSIJEI I REHABILITACIJA ŽRTAVA

Tajni dosijeji su beleška o našoj prošlosti, često vrlo sadržajna zahvaljujući aktivnostima saradnika tajnih službi.

Postojeći modeli Zakona o otvaranju tajnih dosijea o građanima predviđaju regulisanje statusa saradnika – doušnika službi koje su vodile dosijee o građanima Srbije i Crne Gore. Postoje dva primarna pristupa, da se spiskovi doušnika objave, odnosno ne objave. Biljana Kovačević-Vu-

čo, na osnovu primera iz istočne Evrope, zaključila je da su brojni argumenti i na jednoj i na drugoj strani, ali da je mnogo bitnije pitanje kontrole procesa, jer postoji mogućnost da se nekom „namesti“ da je bio doušnik. Advokat Nenad Konstantinović iz Otpora, međutim, naveo je da bi imena doušnika trebalo da budu objavljena, jer je reč o osobama koje su kršile ljudska prava. „Neki od doušnika danas su na javnim položaji-

ma i funkcijama i uopšte nisu osuđeni od strane javnosti zato što ne znamo ko su oni“, rekao je Konstantinović. Dušan Janjić naveo je da je doušnika uvek bilo i da često završavaju na vodećim funkcijama u državi. Pretpostavka je, smatra Janjić, da je veliki broj doušnika, koji su snabdevali Miloševićevsku mašineriju, bio i ostao na javnim funkcijama, a mnogi od njih su na kraju „postali žrtve“, čak i zauzeli vlast na osnovu toga.

Zakonskim modelima regulisan je i način tretiranja žrtava doušnika, odnosno onih o kojima su vođeni dosijeji. Biljana Kovačević Vučo objasnila je da tretiranje žrtava podrazumeva rehabilitaciju u vidu moralne ali i materijalne nadoknade čija visina zavisi od vrste pričinjene štete. Informacije u dosijeima često su uticale na sudbine pojedinaca, njihova prava su narušena i počinjene su nepravde koje je ponekad prostom restitucijom nemoguće ispraviti. Na osnovu podataka iz dosijea, navedeno je u studiji „Tajni dosijeji“ Centra za antiratnu akciju, mnogi građani i njihove porodice bili su izloženi političkim progonima, onemogućavani su u školovanju i napredovanju u karijeri, kompromitovani, ucenjivani, lišavani imovine, hapšeni i izlagani torturi.

Dešavalo se i da budu smeštani u psihijatrijske bolnice, podvrgnuti nehumanim tretmanima, osuđeni u montiranim procesima, držani u logorima godinama bez suđenja, internirani u logore, netragom nestajali ili fizički likvidirani.

Međunarodno pravo državama nameće obavezu da obezbede materijalnu nadoknadu svim žrtvama teških kršenja

ljudskih prava koja su izvršena od strane vlasti. Na taj način se i novim vlastima stavlja do znanja da će eventualne buduće zloupotrebe ljudskih prava biti kažnjene. Iako kod novih vlasti postoji volja da se izvrši nadoknada, često su nacionalne ekonomije tranzicionih država isuviše slabe da bi materijalno mogle da podrže proces rehabilitacije. ■

TAJNI DOSIJEI I PROCES NJIHOVOG OTVARANJA U ČEŠKOJ

Od otvaranja dosijea, pokazalo se, najviše strahuju saradnici policije. Kada su u Češkoj, na primer, objavljene liste policijskih agenata, svi su poricali saradnju sa StB, tajnom policijom. Među doušnicima je bilo mnogo rođaka, prijatelja, kolega, poznanika. Postupci špijuniranja pravdani su pritiskom ili pretnjama. Neki su naveli da su se bavili potkazivanjem iz političkih ubeđenja, verujući da štite interese države. Mnogi su kao motiv isticali novac. Izveštaji doušnika u Češkoj obično su pisani na jednoj stranici. Sadržali su šifrovano ime izvora, datum i vreme kad je održan konspirativni sastanak i podatke o tome da li su korišćeni tajni uređaji za snimanje. Snimljeni razgovori obično su bili nerazumljivi ili van konteksta, zato se njihova tajna policija više oslanjala na mrežu doušnika, što je bilo jeftinije i efikasnije. Kada su otvoreni dosijeji, ministar policije je na zahtev morao da otkrije šifrovana imena doušnika i kolaboracionista koja su se nalazila u dosijeju.

OTVARANJE DOSIJEA KAO PREDUSLOV ZA SPROVOĐENJE PROCESA LUSTRACIJE

Nedostatak zakonske regulative u oblasti otvaranja tajnih dosijea onemogućava izgradnju demokratskih institucija i principa usmerenih ka uspostavljanju vladavine prava i ostvarivanju političke stabilnosti u zemlji. Zakon o dostupnosti informacija i Zakon o odgovornosti za kršenje ljudskih prava, tj. Zakon o lustraciji, su zakoni koji bi doprineli ostvarenju ovog cilja.

Krajem maja 2003. godine, Skupština Srbije usvojila je Zakon o lustraciji, na osnovu kojeg bi u sledećih deset godina trebalo da bude preispitano da li su kandidati za istaknute funkcije u državi, kršili ljudska prava. Kao početna godina uzima se 1976. kada je SFRJ ratifikovala Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima.

Komiteta pravnika za ljudska prava stava je da je Zakon o lustraciji nemoguće primeniti ukoliko se u potpunosti ne otvore tajni dosijei. Naime, Zakon nalaže da formirana lustraciona Komisija vrši provere uvidom u spise Bezbednosno-informativne agencije (BIA) ili druge odgovarajuće službe, kao i uvidom u spiskove saradnika tajne službe. Ovaj proces je izvodljiv samo ako se donese zakon o otvaranju tih dosijea, i ako se ustanovi demokratski proces kojim bi se kontrolisalo njihovo otvaranje i primena. Izvršni direktor YUCOM-a Milan Simić objasnio je da u ovoj situaciji, kad Zakon o otvaranju dosijea još nije donet, niko van Bezbednosno-informativne agencije nema uvid u dosijee. Ako bi Komisija za lustraciju zatražila podatke iz dosijea, te podatke bi dobila od BIA. Taj postu-

pak, tvrdi Simić, još nije pod kontrolom i nije propisan zakonom.

Drugi problem je što većina dosijea tajne službe o građanima sadrži samo opšte podatke, a postoje i dosijei pod šiframa koje je nemoguće rastumačiti, niti saznati na koga se odnose. Biljana Kovačević-Vučo

odbijanje da se dosijei otvore, ostavlja otvorenim prostor za nastavak procesa špijuniranja građana. U dosijeima su navedeni podaci koji često precizno otkrivaju kako je funkcionisao represivni aparat starog režima i zbog toga je njihovo otvaranje moćan mehanizam suočavanja s nasleđem

je kao dodatnu nepravilnost istakla odabir članova lustracione Komisije, koju čine sudije Vrhovnog suda. „Prema Zakonu, sve sudije Vrhovnog suda su subjekti lustracije. Na taj način stvorena je situacija u kojoj se ne zna ko je žrtva, a ko dželat“, rekla je Vučo.

Postojanje dosijea koji su vođeni o građanima Srbije i Crne Gore tekovina je nedemokratskog društva, opterećuje državu omogućavajući manipulaciju podacima koji su u dosijeima navedeni, a

prošlosti i put ka uspostavljanju pravde u tranzicionim demokratijama. Proces otvaranja dosijea obelodaniće zloupotrebe nekadašnjeg režima, a građanima omogućiti da ostvare prava koja su zbog podataka iznetih u dosijeima izgubili. Osim toga, opstanak ovakvog stanja koči započetu demokratizaciju društva, a u odnosu na pojedinca – narušava pravo na privatnost, čime predstavlja potencijalnu opasnost za kršenje drugih ljudskih prava i sloboda. ■

AKTIVNOSTI YUCOM-a

novembar i decembar 2003.godine

Sredinom novembra, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava formira Radnu grupu za ljudska prava sa zadatkom da prati i razmatra navodna kršenja ljudskih prava u Srbiji i Crnoj Gori. Radnu grupu, koja će se sastajati jednom mesečno, činiće predstavnici Komiteta pravnika za ljudska prava, OEBS-a, Visokog komesarijata UN za ljudska prava, Saveta Evrope i odabranih međunarodnih i nevladinih organizacija.

12. novembra. Javna tribina „Kosovo i Metohija – standardi, ovlašćenja, status“, Omladinske demokratske asocijacije Kosova i Metohije. Učestvuje predsednik YUCOM-a Biljana Kovačević-Vučo.

12. novembra. Završna konvencija predsedničkog kandidata Dragoljuba Mićunovića, u Centru „Sava“. Konferenciji prisustvuju predstavnici Komiteta pravnika za ljudska prava.

14. i 15. novembra. Konferencija „Ključna raskršća u evoluciji političkih nauka“. Konferenciji na Fakultetu političkih nauka prisustvuje predsednik YUCOM-a Biljana Kovačević-Vučo.

20. novembra. Projekcija filma i predstavljanje projekta „VIVISECT“, Kulturnog centra REX, „Vojvođanka – Regionalna ženska inicijativa“ i Viktimološkog društva Srbije. U razgovoru na temu „Kakav model

istine i poverenja / pomirenja je potreban Srbiji?“ učestvovaće predsednik YUCOM-a Biljana Kovačević-Vučo.

20. i 21. novembra. Regionalna konferencija „Evro-regionalna saradnja i tolerancija među ljudima i narodima na Balkanu“ u Sofiji. Organizatori ove manifestacije su Konrad Adenauer Stiftung, Gradska uprava Sofije i Centar za regionalizam (Novi Sad). Na konferenciji će učestvovati Zorka Kovačević iz Komiteta pravnika za ljudska prava.

27. i 28. novembra. Seminar „Ljudska prava i mentalna ometenost“ Komiteta pravnika za ljudska prava i Mental Disability Advocacy Centra iz Budimpešte. Tema seminara biće primena Evropske konvencije o ljudskim pravima na prava osoba koje imaju problema sa mentalnim zdravljem ili su mentalno ometene. Ideja seminara je da se okupe stručnjaci zainteresovani za probleme mentalno obolelih osoba: psihijatri, psiholozi, socijalni radnici, advokati, sudije, direktori institucija, predstavnici vlasti i nevladinih organizacija.

12. i 13. decembra. „Okrugli sto lidera demokratske manjinske politike“, Forum za etničke odnose. Predsednik YUCOM-a Biljana Kovačević-Vučo predsećavaće Panelom o primeni nove manjinske politike.

KOMITET PRAVNIKA ZA LJUDSKA PRAVA – JUKOM

Komitet pravnika za ljudska prava je stručna, dobrovoljna, nevladina organizacija čiji je cilj zaštita i unapređenje ljudskih prava u skladu sa opšteprihvaćenim civilizacijskim standardima, međunarodnim konvencijama i domaćim pravom.

Od osnivanja 1997. godine, Komitet, pružanjem pravne pomoći građanima i saradnjom sa brojnim organizacijama, radi na unapređenju ideja i prakse poštovanja ljudskih i građanskih prava i sloboda. Aktivnosti YUCOM-a usmerene su na sveobuhvatnu reformu pravnog sistema u SRJ i usklađivanje našeg zakonodavstva sa međunarodnim normama, prevashodno uspostavljenim od strane OEBS-a, Evropske Unije i Saveta Evrope.